สยามวิชาการ ปีที่ 20 เล่มที่ 1 ฉบับที่ 34 มีนาคม 2562 – กรกฎาคม 2562
Siam Academic Review Vol.20, No.1, Issue 34, March 2019 – July 2019

Received: Aug. 28, 2017 • Revised: Apr. 18, 2018 • Accepted: May 9, 2018

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558

Analysis of Financial Performance Before and After Mergers and Acquisitions of Commercial Banks Listed on The Stock Exchange of Thailand Between 2008 – 2015

ปริญญา มาดี (Prinya Madee) [1]
ปริญญา มากลิ่น (Parinya Maglin) [2]

บทคัดย่อ

การควบรวมและซื้อกิจการ (Mergers and Acquisitions: M & A) ในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2558 ของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีจำนวน 6 ธนาคาร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน Paired t-test ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 5 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการทำกำไร 2) ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 3) นโยบายทางการเงิน 4) สภาพคล่อง และ 5) ความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้น โดยใช้ข้อมูลรายปี ในช่วงก่อนและหลังการควบรวมกิจการอย่างละ 3 ปี พบว่ามี 4 ธนาคาร ที่ความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากกำไรสุทธิหลังจากการควบรวมกิจการเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย TCAP (บริษัททุนธนชาต

[1] นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 และเป็นผู้นิพนธ์ประสานงาน อีเมล: prinya_jo@hotmail.com (Student, Master of Business Administration Program in Finance, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Phitsanulok Road, Dusit District, Bangkok 10300, Thailand, Corresponding Author, email: prinya_jo@hotmail.com)

[2] อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 (Thesis Advisor, Lecturer, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Phitsanulok Road, Dusit District, Bangkok 10300, Thailand)

จำกัด (มหาชน)) SCB (ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)) BBL (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)) และ BAY (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน))

คำสำคัญ: *การควบรวมกิจการ, ธนาคารพาณิชย์, ผลการดำเนินงานด้านการเงิน*

Abstract

There were 6 mergers and acquisitions (M & A) of commercial banks listed on the Stock Exchange of Thailand during 2008 – 2015. This study analyzed financial performance before and after the M & A. The paired t-test technique was used to test hypotheses. Financial ratios were used in 5 areas including 1) profitability, 2) operating efficiency, 3) financial policy, 4) liquidity, and 5) wealth of shareholders. Annual data were used 3 years before and 3 years after the M & A. The study found that there were 4 banks that increased shareholder wealth from net income after the M & A including TCAP (Thanachart Capital Public Company Limited), SCB (Siam Commercial Bank Public Company Limited), BBL (Bangkok Bank Public Company Limited), and BAY (Bank of Ayudhya Public Company Limited).

Keywords: Mergers and Acquisitions, Commercial Bank, Financial Performance

บทนำ

จากวิกฤตการณ์ด้านการเงินของไทยในปี พ.ศ. 2540 จนกระทั่งถึงวิกฤตสินเชื่อด้อยคุณภาพของสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2550 ภาครัฐได้มีการกำหนดกฎระเบียบ และมาตรฐานใหม่ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความน่าเชื่อถือให้กับสถาบันการเงิน ขณะที่กลุ่มธุรกิจการเงินในประเทศไทยต่างพัฒนาตัวเองให้มีความแข็งแกร่งและช่วงชิงความได้เปรียบในการแข่งขันผ่านกลยุทธ์ต่างๆ กลยุทธ์หนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2558 คือกลยุทธ์การควบรวมและซื้อกิจการ Rose and Hudgins (2010) ได้กล่าวว่าปัจจุบันกลุ่มธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีการแข่งขันกันสูงมาก มีการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินทั้งด้านผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาด กลยุทธ์การซื้อและควบรวมกิจการเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวอย่างรวดเร็ว หัวใจสำคัญของกลยุทธ์การซื้อและควบรวมกิจการ คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ถือหุ้นอย่างยั่งยืนเมื่อเทียบกับก่อนการขยายกิจการ จากการศึกษาผลการดำเนินงานด้านการเงินหลังจากการควบรวมกิจการของนักวิจัยในหลายประเทศด้วยอัตราส่วนทางการเงินพบว่า มีทั้งการพัฒนาที่ดีขึ้น ไม่มี

การเปลี่ยนแปลง และแย่ลง จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 เพื่อทราบถึงผลกระทบจากการควบรวมกิจการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่สนใจใช้วิธีการซื้อและควบรวมกิจการ รวมถึงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของนักลงทุน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

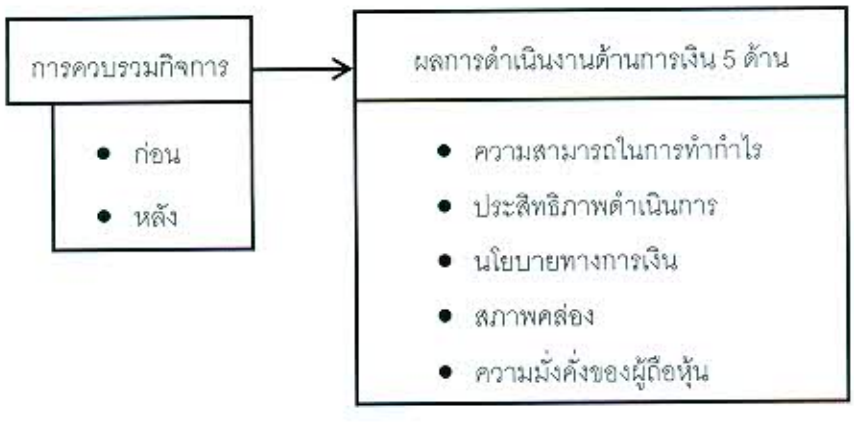

การทบทวนวรรณกรรม

Huian (2012) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศโรมาเนีย หลังจากควบรวมกิจการระหว่างปี 1998 – 2008 จำนวน 12 ธนาคาร โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและมัธยฐานของอัตราส่วนทางการเงินหลังจากควบรวมกิจการจำนวน 3 ปี กับค่าเฉลี่ยและมัธยฐานของอุตสาหกรรม พบว่าธนาคารไม่สามารถพัฒนาอัตราส่วนทางการเงิน Return on Equity (ROE) และ Return on Assets (ROA) แต่ค่าเฉลี่ยและมัธยฐานของ Net Interest Margin (NIM) กลับมีค่าสูงกว่าค่าของอุตสาหกรรม

Aruna and Nirmala (2013) ศึกษาบริษัทเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีการควบรวมกิจการในประเทศอินเดีย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน 3 บริษัท โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในช่วงก่อนและหลัง

ควบรวมกิจการอย่างละ 4 ปี และทดสอบสถิติ Independent sample t-test พบว่าสองในสามตัวอย่างไม่พบความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไรหลังจากการควบรวมกิจการ

Kalra (2013) ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของอินเดียที่มีการควบรวมกิจการระหว่าง 1 เมษายน ค.ศ. 2008 – 31 มีนาคม ค.ศ. 2009 จำนวน 47 บริษัท โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม คือ อัตราส่วนสภาพคล่อง ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และความสามารถในการชำระหนี้ ในช่วงก่อนและหลังควบรวมกิจการอย่างละ 3 ปี และใช้สถิติ Pair t-test จากการศึกษาพบว่ามีบริษัทเพียงไม่กี่รายที่มีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญในอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 กลุ่ม และบริษัทส่วนใหญ่ที่ทำการควบรวมในช่วงเวลาดังกล่าวกลับมีผลกระทบด้านลบต่อความสามารถในการทำกำไร

Naga and Tabassum (2013) ได้ศึกษาการควบรวมกิจการของธนาคาร HDFC Bank และ Indian Overseas Bank ในประเทศอินเดีย พบว่า Gross profit margin ของ HDFC Bank มีการพัฒนาดีขึ้นขณะที่ Net profit margin, Return on Capital Employed, และ Debt to Equity Ratio ของ Indian Overseas Bank มีการพัฒนาที่แย่ลง ตรงข้ามกับ Operating profit margin และ ROE กลับมีการพัฒนาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Abbas et al. (2014) ได้ศึกษาการควบรวมกิจการของธนาคารในประเทศปากีสถานระหว่างปี 2008-2009 จำนวน 10 ธนาคาร ผ่านอัตราส่วนทางการเงิน 3 ด้าน คือ ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่อง และนโยบายทางการเงิน พบว่าส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานด้านการเงินของธนาคารหลังจากการควบรวมไม่มีการพัฒนาที่ดีขึ้น

Lai et al. (2015) ได้ศึกษาการควบรวมกิจการของธนาคารในประเทศมาเลเซียช่วงปี 2000 จำนวน 9 ธนาคาร จากอัตราส่วนทางการเงิน พบว่าไม่มีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญในผลประกอบการและประสิทธิภาพจากการควบรวมกิจการธนาคารพาณิชย์

Singh (2015) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคาร ICICI หลังจากซื้อธนาคาร Sangli ในเดือนเมษายน 2007 และธนาคาร Rajasthan ในเดือนพฤษภาคม 2010 โดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานช่วงก่อนและหลังจากควบรวมกิจการอย่างละ 4 ปี ผ่านอัตราส่วนทางการเงินโดยใช้สถิติ Paired t-test พบว่าอัตราส่วนทางการเงินจำนวนครึ่งหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากทั้ง 2 กรณี

Pandeeswari (2016) ได้ศึกษาความแตกต่างของผลการดำเนินงานหลังจากการควบรวมกิจการในปี 2008 ของธนาคาร Centurion Bank of Punjub และ HDFC Bank ในประเทศอินเดีย โดยใช้ t-test กับอัตราส่วนทางการเงิน พบความแตกต่างในช่วงก่อนและหลังการควบรวมกิจการของอัตราส่วนทางการเงินดังต่อไปนี้ Centurion Bank of Punjub พบว่า Earings per Share, Tier 1 Capital Ratio, Total Capital Ratio, Dividend per Share, Book Value per Share, และ Market Price per Share เพิ่มขึ้น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากควบรวมกิจการ ขณะที่ HDFC Bank พบว่า Tier 1 Capital Ratio และ Total Capital Ratio เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงกันข้ามกับ Dividend per Share ซึ่งลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยศึกษาจาก ธนาคารพาณิชย์ที่มีการควบรวมกิจการระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 จำนวนทั้งหมด 6 ธนาคาร ได้แก่ 1) บริษัททิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (TISCO) 2) บริษัททุนธนชาต จำกัด (มหาชน) (TCAP) 3) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (SCB) 4) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) (KKP) 5) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BBL) และ 6) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (BAY)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 ได้ทำการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบความแตกต่างระหว่างผลประกอบการในช่วงก่อนและหลังการควบรวมกิจการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการเก็บข้อมูลจากรายงานทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่มีการควบรวมกิจการระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 จำนวนทั้งหมด 6 ธนาคาร แบ่งช่วงระยะเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ ก่อนควบรวมกิจการจำนวน 3 ปี และหลังควบรวมกิจการจำนวน 3 ปี ตามแนวทางของ Radha, Naga, and Tabassum (2013) และ Kalra (2013) ในการเปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละธนาคารโดยใช้ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากบริการระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์บนอินเทอร์เน็ต (Set Market Analysis and Reporting Tool หรือ Set SMART)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานโดยใช้เทคนิคการทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของสองประชากรไม่อิสระ (Paired t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

การกำหนดรูปแบบตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการดำเนินงานด้านการเงินก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่ง

ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 แบ่งออกเป็น 5 ด้านโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบไปด้วย

1. ความสามารถในการทำกำไร คือ อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย
2. ประสิทธิภาพดำเนินงาน คือ Net Interest Margin และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย
3. นโยบายทางการเงิน คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นที่ 1
4. สภาพคล่อง คือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว เงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสดต่อสินทรัพย์รวม
5. ความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้น คือ กำไรต่อหุ้น เงินปันผลต่อหุ้น และอัตราการจ่ายเงินปันผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไรจากอัตรากำไรสุทธิ

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	69.67	59.72	4.7893	4.6145	1.888	.200
TCAP	11.91	15.03	3.6771	3.7608	-11.686	.007***
SCB	25.92	24.52	2.0862	0.8121	1.103	.385
KKP	21.72	16.33	1.7177	3.7634	1.973	.187
BBL	23.79	23.87	1.1236	1.7319	-0.063	.956
BAY	13.79	16.16	2.2886	1.9304	-2.193	.160

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

จากตารางที่ 1 พบเพียง 1 ธนาคาร คือ TCAP ที่มีค่า Sig = .007 < 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากควบรวมกิจการอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (11.91) < หลังควบรวมกิจการ (15.03)

ตารางที่ 2 การทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการทำกำไรจากอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นเฉลี่ย

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	13.0523	23.8071	0.9868	4.5721	-4.849	.040**
TCAP	10.5823	9.3994	0.6177	2.5274	1.068	.398
SCB	16.6300	20.1000	1.2608	1.7000	-2.036	.179
KKP	13.4800	9.8500	1.1130	2.8480	1.650	.241
BBL	11.4970	11.4980	0.2583	1.3473	-0.002	.999
BAY	10.6700	11.1800	2.5143	0.4261	-0.332	.771

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 พบเพียง 1 ธนาคาร คือ TISCO ที่มีค่า Sig = 0.04 < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นเฉลี่ยในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (13.0523) < หลังควบรวมกิจการ (23.8071)

ตารางที่ 3 พบเพียง 3 ธนาคารมีประสิทธิภาพในการบริหารดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อลดลงหลังจากการควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ BAY มีค่า Sig = 0.038 < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความประสิทธิภาพในการบริหารดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อมีแนวโน้มลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ย Net Interest Margin ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (4.637) > หลังควบรวมกิจการ (4.070) TCAP มีค่า Sig = 0.077 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความประสิทธิภาพในการบริหารดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อมีแนวโน้มลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ย Net Interest Margin ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (3.442) > หลังควบรวมกิจการ (2.731) และ SCB มีค่า Sig = 0.055 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อ มีแนวโน้มลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมี

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างของประสิทธิภาพการดำเนินงานจาก Net Interest Margin

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	3.887	4.314	0.7807	0.6560	-0.697	.588
TCAP	3.442	2.731	0.2507	0.1232	3.382	.077*
SCB	3.660	3.407	0.2563	0.3166	4.104	.055*
KKP	3.876	3.993	0.3743	0.3159	-0.798	.509
BBL	2.517	2.213	1.3545	0.0916	2.333	.145
BAY	4.637	4.070	0.3959	0.2982	5.007	.038**

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างของประสิทธิภาพการดำเนินงานจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	3.55	3.90	0.4770	0.6083	-0.788	.513
TCAP	3.23	2.59	0.1835	0.1539	3.982	.058*
SCB	3.66	3.41	0.2563	0.3166	4.104	.055*
KKP	4.50	4.13	0.3464	0.3215	1.054	.403
BBL	3.07	2.34	0.1644	0.0635	12.207	.007***
BAY	3.88	3.88	0.5216	0.2498	0.000	1.00

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

นัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ย Net Interest Margin ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (3.660) > หลังควบรวมกิจการ (3.407)

จากตารางที่ 4 พบเพียง 3 ธนาคาร ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ BBL มีค่า Sig = .007 < 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0

แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยลดลงหลังจากการควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (3.07) > หลังควบรวมกิจการ (2.34) ส่วนทางด้าน TCAP มีค่า Sig = 0.058 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยลดลงหลังจากการควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (3.23) > หลังควบรวมกิจการ (2.59) และ SCB มีค่า Sig = 0.055 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยลดลงหลังจากการควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในช่วงก่อนควบรวมกิจการในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (3.66) > หลังควบรวมกิจการ (3.41)

ตารางที่ 5 การทดสอบความแตกต่างนโยบายการเงินจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	581.15	1,103.33	113.035	128.582	-25.130	.002***
TCAP	961.32	1,068.64	136.228	61.666	-1.983	.186
SCB	845.33	900.22	29.5691	50.0943	-1.598	.251
KKP	630.21	563.97	61.4109	44.9621	1.127	.377
BBL	767.06	737.71	27.7902	48.6425	1.141	.372
BAY	815.07	805.33	34.1251	13.3167	0.370	.747

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 พบเพียง 1 ธนาคาร ที่ความเสี่ยงจากการก่อหนี้สูงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ TISCO มีค่า Sig = 0.002 < 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความเสี่ยงจากการก่อหนี้สูงหลังจากการควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (581.15) < หลังควบรวมกิจการ (1,103.33)

ตารางที่ 6 พบเพียง 3 ธนาคาร คือ TISCO มีค่า Sig = 0.032 < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงเงินกองทุนขั้นที่ 1 เพื่อรองรับความเสี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (13.7833) > หลังควบรวมกิจการ (11.8833) TCAP มีค่า Sig = 0.071 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงเงินกองทุนขั้นที่ 1 เพื่อรองรับความเสี่ยงได้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยอัตราส่วน

ตารางที่ 6 การทดสอบความแตกต่างนโยบายการเงินจากอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	13.7833	11.8833	2.8820	2.3567	5.480	.032**
TCAP	12.1833	8.3500	1.9383	0.7930	3.544	.071*
SCB	11.6333	13.3000	0.6506	3.2511	-0.892	.466
KKP	14.9800	14.7400	0.6194	1.4811	0.201	.859
BBL	12.4167	14.8133	0.2438	0.8401	-3.854	.061*
BAY	11.4433	11.5767	0.4626	0.5273	-0.332	.771

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

เงินกองทุนชั้นที่ 1 ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (12.1833) > หลังควบรวมกิจการ (8.3500) ตรงกันข้ามกับ BBL มีค่า Sig = 0.061 < 0.10 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงเงินกองทุนชั้นที่ 1 เพื่อรองรับความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากควบรวมกิจการ ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (12.4167) < หลังควบรวมกิจการ (14.8133)

ตารางที่ 7 การทดสอบความแตกต่างสภาพคล่องจากอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	0.0982	0.1457	0.0413	0.0309	-1.628	.245
TCAP	0.2651	0.1843	0.0619	0.0268	1.616	.247
SCB	0.1838	0.2604	0.0832	0.0198	-2.091	.172
KKP	0.3066	0.1467	0.3860	0.0165	6.034	.026**
BBL	0.2562	0.2808	0.0760	0.0484	-1.367	.305
BAY	0.1861	0.1598	0.0167	0.0404	0.817	.500

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 ผลการวิจัยพบว่ามี 1 จาก 6 ธนาคาร คือ KKP ที่มีค่า Sig = 0.026 < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นลดลงหลังหลังจากควบรวมกิจการจากค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (0.3066) > หลังควบรวมกิจการ (0.1467)

ตารางที่ 8 การทดสอบความแตกต่างสภาพคล่องจากอัตราส่วนเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต่อสินทรัพย์รวม

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	0.3212	0.5106	0.1075	0.0942	-1.674	.236
TCAP	0.9452	1.6593	0.1284	0.1582	-5.415	.032**
SCB	2.4015	1.5887	0.1437	0.1934	5.091	.036**
KKP	0.2843	0.4902	0.1651	0.0514	-1.688	.233
BBL	2.0977	2.2610	0.0901	0.0535	-5.982	.027**
BAY	2.5796	2.3325	0.1759	0.4192	0.937	.448

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 พบเพียง 3 ธนาคาร คือ TCAP SCB และ BBL มีค่า Sig < 0.05 คือ 0.032 0.036 และ 0.027 ตามลำดับ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 เมื่อดูจากค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนและหลังควบรวมกิจการพบว่า TCAP มีค่าเฉลี่ย 0.9452 < 1.6593 และ BBL มีค่าเฉลี่ย 2.0977 < 2.2610 ตามลำดับ แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ SCB มีค่าเฉลี่ย 2.4015 > 1.5887 แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 พบ 4 ธนาคารสามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ TCAP SCB BBL และ BAY ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความสามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ยกำไรต่อหุ้นของทั้ง 4 ธนาคารในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (2.7267) (6.5000) (12.3933) และ (1.7967) ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าช่วงหลังควบรวมกิจการ (5.2300) (14.1000) (18.5833) และ (2.5933) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 การทดสอบความแตกต่างความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากกำไรต่อหุ้น

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	2.0300	3.6933	0.1609	0.6962	-2.633	.119
TCAP	2.7267	5.2300	1.0942	1.9664	-4.887	.039**
SCB	6.5100	14.1000	0.5367	2.0178	-7.366	.018**
KKP	4.7800	4.9933	0.4779	1.7242	-0.185	.870
BBL	12.3933	18.5833	1.7276	0.5934	-4.676	.043**
BAY	1.7967	2.5933	0.5327	0.2937	-5.207	.035**

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การทดสอบความแตกต่างความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากเงินปันผลต่อหุ้น

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	1.9362	2.1289	0.1180	0.3005	-0.858	.481
TCAP	0.5167	0.5333	0.3329	0.0577	-0.080	.944
SCB	2.5000	5.2500	0.5000	0.7500	-19.053	.003***
KKP	2.2667	3.5000	0.2309	2.2017	-1.000	.423
BBL	5.0000	6.5000	1.0000	0	-2.598	.122
BAY	0.4967	0.8757	0.3963	0.1216	-1.856	.205

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

จากตารางที่ 10 พบเพียง 1 ธนาคารสามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากเงินปันผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ SCB มีค่า Sig = .003 < 0.01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงความสามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากเงินปันผลจากค่าเฉลี่ยเงินปันผลต่อหุ้นในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (2.5000) < หลังควบรวมกิจการ (5.2500)

ตารางที่ 11 การทดสอบความแตกต่างความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากอัตราการจ่ายเงินปันผล

ธนาคาร	$\bar{x}$		S.D.		t	Sig
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
TISCO	95.8000	59.1000	8.5855	8.1688	4.890	.039**
TCAP	21.9497	10.8178	18.1518	2.4961	1.186	.357
SCB	38.2700	37.2433	5.6782	1.5121	.279	.806
KKP	52.2000	66.9333	6.1213	21.8516	-1.617	.247
BBL	33.5367	35.0000	5.4922	1.1435	-0.524	.653
BAY	39.5000	31.6933	6.3360	2.5419	2.387	.140

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ *** สัญลักษณ์ ** และ สัญลักษณ์ * คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

จากตารางที่ 11 พบว่ามีเพียง 1 ธนาคาร คือ TISCO ที่มีค่า Sig = 0.039 < 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงถึงมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากการจัดสรรเงินปันผลลดลงหลังจากควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากค่าเฉลี่ยอัตราการจ่ายเงินปันผลในช่วงก่อนควบรวมกิจการ (95.80) > หลังควบรวมกิจการ (59.10)

อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาผลการดำเนินงานด้านการเงิน ก่อนและหลังการควบรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร พบเพียง 2 ธนาคาร คือ TCAP มีความสามารถจากกำไรสุทธิจากยอดขายเพิ่มขึ้นหลังจากการควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการควบรวมกิจการอาจส่งผลมาจากบริษัทมีฐานลูกค้าเพื่อขยายสินเชื่อได้มากขึ้น และได้รับประโยชน์จากนโยบายรถยนต์คันแรกของรัฐบาลซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ ขณะที่รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากความร่วมมือกันของทุกบริษัทภายในเครือ ขณะที่ TISCO ควบรวมกิจการกับธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน) ในปี 2551 ส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรจากส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหลังจากการควบรวมกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจมีผลมาจากการเพิ่มขึ้นของลูกค้าเงินฝากราย

ย่อย ประกอบกับภาวะอัตราดอกเบี้ยขาลงทำให้ต้นทุนทางการเงินปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่รายได้ค่าธรรมเนียมจากธุรกิจเช่าซื้ออาจได้รับประโยชน์จากนโยบายรถยนต์คันแรกและธุรกิจตัวแทนขายประกันภัยของธนาคารทิสโก้

การวิเคราะห์ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานพบ 4 ธนาคารหลังจากควบรวมกิจการ คือ BBL มีประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยลดลง BAY มีประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อลดลง ส่วน TCAP และ SCB มีประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยและประสิทธิภาพในการบริหารอัตราดอกเบี้ยรับจากสินเชื่อลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่มีแนวโน้มลดลง การลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจส่งผลโดยตรงกับต้นทุนของเงินฝากซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยในอดีต และสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงในการปล่อยสินเชื่อของภาคธุรกิจธนาคาร

การวิเคราะห์ด้านนโยบายทางการเงิน พบ 3 ธนาคารหลังจากควบรวมกิจการ คือ TISCO TCAP และ BBL มีความเสี่ยงจากการก่อหนี้สูงขึ้นจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นผลมาจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องของสินเชื่อหลังควบรวมกิจการส่งผลให้ธนาคารต้องระดมเงินฝากเพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุน ทั้งยังพบว่า เงินกองทุนชั้นที่ 1 เพื่อรองรับความเสี่ยงของทั้ง 3 ธนาคารดังกล่าว ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ยังมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 สูงกว่ามาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดที่ 6%

การวิเคราะห์ด้านสภาพคล่องพบเพียง 2 ธนาคารหลังจากควบรวมกิจการมีประสิทธิภาพในการชำระหนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นจากอัตราส่วนเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต่อสินทรัพย์รวมที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ TCAP และ BBL ตรงข้ามกับ SCB ซึ่งกลับมีประสิทธิภาพในการชำระหนี้ระยะสั้นลดลงจากอัตราส่วนเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต่อสินทรัพย์รวมที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ KKP ซึ่งมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นผลมากจากมาตรการคุ้มครองเงินฝากของภาครัฐ และธนาคารพาณิชย์ต่างมีเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงสูงกว่ามาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงินและความแข็งแกร่งของธนาคารพาณิชย์ซึ่งส่งผลให้ธนาคารไม่จำเป็นต้องดำรงเงินสดและสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับความเสี่ยงเกินความจำเป็น

การวิเคราะห์ด้านความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้น พบว่ามีถึง 4 ธนาคารหลังจากควบรวมกิจการสามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ TCAP SCB BBL และ BAY ขณะที่ SCB สามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจากเงินปันผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงข้ามกับ TISCO ซึ่งมีความสามารถในการจัดสรรเงินปันผลจากกำไรสุทธิลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อันเป็นผลมาจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ เพื่อเพิ่มการลงทุนและการบริโภคในประเทศ ขณะที่ภาค

ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยต่างเสริมสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2558 มีธนาคารพาณิชย์ที่ทำการควบรวมกิจการเพื่อเพิ่มความสามารถในการปล่อยสินเชื่อและขยายแหล่งที่มาของรายได้และกำไร จำนวน 6 ธนาคาร และมีถึง 4 ธนาคารที่สามารถเพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรณานุกรม

Abbas, Q., Hunjra, I.A., Azam, I.R., Ijaz, S.M., and Zahid, M. (2014). Financial Performance of Banks in Pakistan After Merger and Acquisition. *Journal of Global Entrepreneurship Research, 4(13),* 1-15.

Aruna, G. and Nirmala, S. (2013). Post-Merger Financial Performance of Selected Acquiring IT Companies in India. *International Journal on Global Business Management and Research, 2(1),* 48-53.

Huian, M.C. (2012). Post M & A Accounting Performance of Romanian Banks. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics,* 1-16.

Kalra, R. (2013). Mergers and Acquisitions: An Empirical Study on the Post-Merger Performance of Selected Corporate Firms in India. *The IUP Journal of Business Strategy, 10(4),* 7-67.

Khan, A.N. (2013). *Efficiency, Diversification, and Performance of Financial Institutions*. New Orleans: The University of New Orleans.

Lai, Y.K., Ling, P.T., Eng, K.T., Cheng, S.L., and Ting, F.L. (2015). Financial Performance of Malaysia Local Banks: During Periods of Pre-Merger and Post-Merger. *Journal of Economics, Business, and Management, 3(9),* 826-831.

Naga, V.S. and Tabassum, S.S. (2013). Financial Performance Analysis in Banking Sector – A Pre and Post Merger Perspective. *Advances in Management, 6(10),* 55-61.

Pandeeswari, P. (2016). A Study on Impact of Merger on Financial Performance of Selected Banks. *International Journal for Innovative Research in Science and Technology, 2(11),* 76-79.

Rose, S.P. and Hudgins, C.S. (2010). *Bank Management and Financial Services* (8th ed.). New York: McGraw-Hill/Irwin.

Singh, S. (2015). Mergers in Service Sector: Post Merger Financial Analysis of ICICI Bank. *International Journal of Applied Research, 1(9),* 485-488.

Urio, H.N. (2014). *The Impact of Mergers and Acquisitions on Bank Efficiency in Europe.* Coventry: Coventry University.